

توانمندی ها و پتانسیل های راهبردی کاشمر

مؤلفین:

علی منظم اسماعیل پور

الیاس چهارازی

سرشناسه	:	منظم اسماعیل پور، علی، ۱۳۵۰
عنوان و نام پدیدآورنده	:	توانمندی ها و پتانسیل های راهبردی کاشمر
مشخصات نشر	:	مولفین: علی منظم اسماعیل پور، الیاس چهارزی
مشخصات ظاهری	:	مشهد: مؤسسه فرهنگی، هنری و انتشاراتی ضریح آفتاب
شابک	:	۱۴۴ ص
وضعیت فهرست نویسی	:	۹۷۸-۶۰۰-۴۷۶-۱۴۵-۱
موضوع	:	فیبا
ادداشت	:	کاشمر
شماره افزوده	:	کتابنامه: ص ۱۳۹
هیندی کنگره	:	چهارزی، الیاس ۱۳۶۵
رنیدی جی	:	۱۳۹ م ۱۷/الف/۲۱۱۵/CSR
شماره تابشنام ملی	:	۹۵۵/۸۳۲۲
	:	۵۲۲-۱۸۴

نام کتاب	:	توانمندی ها و پتانسیل های راهبردی کاشمر
مؤلف	:	علی، منظم اسماعیل پور - الیاس چهارزی
ناشر	:	مؤسسه فرهنگی، هنری و انتشاراتی ضریح آفتاب
صفحه آرا	:	شیما خریوب
نوبت چاپ	:	اول ۱۳۹۷
قطع	:	وزیری
شمارگان	:	۱۰۰۰ نسخه
قیمت	:	۲۰۰۰ تومان
چاپ	:	معین
شابک	:	۹۷۸-۶۰۰-۴۷۶-۱۴۵-۱

مرکز پخش: مشهد، خیابان امام خمینی، جنب اداره کل آموزش و پرورش خراسان رضوی
 بازگانی: ۰۵۱/۳۲۲۸۱۴۱۰ سفارشات: ۰۵۱/۳۲۲۸۳۴۲۲ دفتر نشر: ۰۵۱/۳۲۲۸۰۱۶۷
 Web site - www.zarihaftab.ir Email - zarihaftab@gmail.com

«حق چاپ محفوظ است»

فهرست

۹	پیشگفتار
۱۳	بخش اول: جغرافیای طبیعی
۱۴	مقدمه
۱۵	موقعیت، حدود و وسعت
۱۶	زمین‌شناسی عمومی ناحیه اشمر
۱۸	وضعیت طبیعی و توپوگرافی
۱۹	سطح‌بندی اراضی شهرستان کاشمر بر اساس میزان ارتفاع
۲۰	سطح‌بندی اراضی شهرستان کاشمر بر اساس درصد شیب
۲۲	وضعیت ژئومورفولوژی
۲۳	گسل‌های کاشمر
۲۴	وضعیت خاک شناسی
۲۶	پوشش گیاهی
۲۹	مشخصات اقلیمی و هیدرولوژیکی منطقه
۲۹	اقلیم
۳۰	توده‌های هوایی مؤثر بر منطقه
۳۲	اقلیم منطقه

۳۳	 بررسی وضعیت دمای ایستگاه کاشمر
۳۳	 متوسط کمینه و بیشینه مطلق دما
۳۴	 بارندگی
۳۷	 نوسان سالانه بارش
۳۷	 توزیع فصلی بارش
۳۷	 رطوبت نسبی
۳۸	 برف و یخبندان
۳۹	 ساعات آفتابی
۴۰	 بید و نوژی
۴۰	 آب‌های سطحی و حوضه‌های آبریز
۴۰	 حوضه آبریز رودخانه‌ی شامکان
۴۱	 حوضه آبریز رودخانه‌ی شش‌طراز
۴۱	 حوضه آبریز آله‌سور
۴۳	 آب‌های زیرزمینی
۴۳	 قنات
۴۳	 چاه‌های عمیق
۴۴	 چاه‌های نیمه‌عمیق
۴۴	 چشمه
۴۵	 بخش دوم: جغرافیای انسانی
۴۶	 مقدمه
۴۷	 تاریخچه شهرستان کاشمر
۴۷	 وجه تسمیه و پیشینه تاریخی کاشمر
۴۹	 تقسیمات سیاسی - اداری
۴۹	 ویژگی‌های جمعیتی شهرستان کاشمر
۵۲	 ترکیب جنسی جمعیت
۵۳	 بُعد خانوار
۵۴	 وضعیت سواد در شهرستان کاشمر

۵۶	نیروی انسانی
۵۶	ویژگیهای اقتصادی
۵۶	کشاورزی
۵۷	زراعت و باغداری
۵۷	دامداری و طیور
۵۷	صنایع و معادن
۵۹	صنایع دستی
۶۱	بخش سوم: توانمندی های کاشمر (کشاورزی، گردشگری، صنعت بافندگی)
۶۲	مقدمه
۶۲	کشاورزی
۶۵	توسعه اقتصادی با محوریت کشاورزی
۶۷	انگور و کسمن
۶۸	سطح زیر کشت، میزان تولید و عملکرد انگور در ایران
۶۹	سطح زیر کشت، میزان تولید و عملکرد انگور در خراسان رضوی
۷۰	سطح زیر کشت، میزان تولید و عملکرد انگور در کاشمر
۷۰	ارقام انگور کاشمر
۷۰	کشمش
۷۳	زعفران
۷۴	سطح زیر کشت، میزان تولید و عملکرد زعفران در ایران
۷۶	سطح زیر کشت، میزان تولید و عملکرد زعفران در کاشمر
۷۶	بادام
۷۶	منشأ و توسعه اولیه بادام
۷۷	سطح زیر کشت، میزان تولید و عملکرد بادام در ایران
۷۸	سطح زیر کشت، میزان تولید و عملکرد بادام در خراسان رضوی
۷۸	سطح زیر کشت، میزان تولید و عملکرد بادام در کاشمر
۷۹	انار
۸۰	ارقام انار

۸۰	 سطح زیر کشت، میزان تولید و عملکرد انار در ایران
۸۱	 سطح زیر کشت، میزان تولید و عملکرد انار در خراسان رضوی
۸۱	 سطح زیر کشت، میزان تولید و عملکرد انار در کاشمر
۸۱	 طالبی
۸۲	 شرایط ایده آل رشد طالبی
۸۳	 ارقام زراعی
۸۳	 سطح زیر کشت، میزان تولید و عملکرد طالبی در خراسان رضوی
۸۴	 سطح زیر کشت، میزان تولید و عملکرد طالبی در کاشمر
۸۴	 گردشگری کاشمر
۸۶	 گردشگری، روستایی (روستاهای بخش کوهسرخ: نامق، کریز، طرق، ایور)
۸۹	 بخش کوهسرخ
۹۰	 جاذبه های گردشگری کوهسرخ
۹۳	 روستای نامق
۹۴	 جاذبه های گردشگری روستای نامق
۹۵	 سوغاتی و صنایع دستی روستای نامق
۹۷	 روستای کریز
۹۸	 جاذبه های گردشگری روستای کریز
۱۰۲	 روستای طرق
۱۰۲	 جاذبه های گردشگری روستای طرق
۱۰۶	 روستای ایور
۱۰۷	 جاذبه های گردشگری روستای ایور
۱۰۸	 گردشگری مذهبی (امامزاده ها)
۱۰۹	 ویژگی های گردشگری مذهبی
۱۱۰	 جاذبه های مذهبی شهرستان کاشمر
۱۱۱	 امامزاده سید حمزه (ع)
۱۱۳	 امامزاده سید مرتضی (ع)
۱۱۵	 آرامگاه شهید سید حسن مدرس

۱۱۷	گردشگری تاریخی کاشمر
۱۱۸	مسجد جامع کاشمر
۱۲۰	مدرسه علمیه حاج سلطان العلماء
۱۲۰	کاروانسرای حاج کاظم مدرس
۱۲۲	سد شاهی (سد شش تراز)
۱۲۳	قلعه و غار آتشگاه
۱۲۷	خرابه های ارگ قدیم
۱۲۷	قلعه گبر حصار
۱۲۸	بقایای قلعه خضرآباد
۱۲۹	قلعه های دختر
۱۳۰	یخچال طبیعی بند قرا
۱۳۰	یخدان تروتنه
۱۳۲	صنایع دستی
۱۳۳	ویژگی های صنایع دستی
۱۳۵	قالی بافی در کاشمر
۱۳۷	طرح های رایج قالی کاشمر
۱۳۹	منابع

پیشگفتار

جغرافیا به عنوان دانش شناسایی به دنبال شناخت دقیق سکونتگاه های انسانی و پدیده های مختلف جهت برنامه ریزی میسر است. بر این اساس بایستی برای معنا پیدا کردن این مفهوم بهترین روش ها و چارچوب های علمی را بکار گرفت تا بتوان یک شناخت درست از هر پدیده یا منطقه را ارائه نمود. بر همین اساس بهترین شناخت با توجه به چارچوب علم جغرافیا، مبتنی بر شناخت ویژگی های طبیعی و انسانی است. ویژگی های طبیعی و انسانی به صورت توأمان و در راستای هم میسر می شود. راه مطرح هستند و نمی توان یکی از این ابعاد را مورد تاکید قرار داد و جنبه دیگر را رها نمود؛ چرا که جغرافیا یک علم سیستمی است و با توجه به همین سیستمی بودن آن، دو بعد انسانی و طبیعی در راستای شناخت پدیده ها نمی تواند از همدیگر مجزا باشد و بایستی یکپارچه مورد تاکید قرار گیرند.

نوشتار حاضر در سه بخش تدوین شده تا بتواند یک شناخت درست از منطقه مورد نظر ارائه نماید. چارچوب روش شناسی این نوشتار در قالب دو بعد طبیعی و انسانی در کنار شناخت ویژگی ها و توانمندی های منطقه است. در بخش اول این کتاب سعی شده است ویژگی های مختلف طبیعی منطقه کاشمر از جمله موقعیت، حدود و وسعت، زمین شناسی عمومی ناحیه کاشمر، وضعیت طبیعی و توپوگرافی، وضعیت ژئومورفولوژی، گسل های کاشمر، وضعیت خاک شناسی، پوشش گیاهی، مشخصات اقلیمی و هیدرولوژیکی منطقه، اقلیم، توده های هوایی مؤثر بر منطقه، سطح بندی اراضی شهرستان کاشمر بر

اساس میزان ارتفاع و درصد شیب و غیره مورد اشاره و تحلیل قرار گیرد. این بخش از نوشتار تمامی بخش های طبیعی یک مطالعه را مورد تاکید قرار داده و بسیاری از نیازهای برنامه ریزان و تصمیم گیران حوزه های مختلف را تامین نموده است.

همچنین در بخش دوم نویسندگان سعی کرده اند یک شمای کلی از وضعیت انسانی منطقه در اختیار خوانندگان قرار دهند. این بخش از نوشتار شامل موارد مختلف از جمله تاریخچه شهرستان، وجه تسمیه و پیشینه تاریخی کاشمر، تقسیمات سیاسی - اداری، ویژگی های جمعیتی، ترکیب جنسی جمعیت، وضعیت سواد، نیروی انسانی، ویژگی های اقتصادی، کشاورزی، زراعت و باغداری، دامداری و طیور، صنایع و معادن و صنایع دستی است. بنابراین در این بخش نیز خصوصیات مختلف انسانی منطقه جهت معرفی به صورت بسیار خلاصه و جمع بندی شده در اختیار قرار گرفته است.

در نهایت بخش سوم این تحقیق به معرفی مهمترین توانمندی های منطقه کاشمر پرداخته است. این مطالعه این موارد می توان به توسعه اقتصادی با محوریت کشاورزی، انگور و کشمش، سطح زیر کشت، میزان تولید و عملکرد محصولات مختلف از جمله انگور، بادام، انار، طالبی، گردشگری کاشمر، دشتگری روستایی (روستاهای بخش کوهسرخ: کریم، نامق، طرق، ایور)، جاذبه های گردشگری اعم از طبیعی، مذهبی، تاریخی و صنایع دستی، ویژگی های صنایع دستی، بافتی در کاشمر و طرح های رایج قالی کاشمر اشاره نمود. نکته مهم در این فصل این است که جایگاه هر توانمندی با ویژگی اقتصادی در استان و همچنین کشور بیان شده و سبب ریزی ها و شرایط آن جنبه اقتصادی از شهرستان کاشمر نیز تشریح و با سطوح مختلف استان و کشور مقایسه شده است.

با توجه آنچه که در شرح فصول کتاب بیان شد، این نوشتار سعی کرده است که چارچوب نظری و مطالعاتی در حوزه برنامه ریزی و آمایش سرزمین را برای محققان و برنامه ریزان شهرستان کاشمر فراهم نماید؛ چرا که به صورت جمع بندی شده تمامی ویژگی های انسانی و طبیعی و همچنین توانمندی های موجود این شهرستان جهت توسعه آن در اختیار علاقه مندان قرار داده شده است. در نوشتارهای مشابه معمولاً یک بخش از مطالعه ویژگی های شهرستان کاشمر مورد تاکید بوده یا اینکه به صورت یکپارچه نبوده است، اما این نوشتار همه خصوصیات را یکجا و به صورت کامل در اختیار برنامه ریزان و تصمیم

گیران قرار می دهد. این مجموعه می تواند راه گشای مطالعاتی و برنامه ریزی محققان، برنامه ریزان، دانشجویان و افراد دیگر قرار گیرد. نگارندگان، این نوشتار را خالی از اشتباه نمی دانند و از پژوهشگران، متخصصان و علاقه مندان درخواست می کنند نظرها و دیدگاه های اصلاحی خود را از طریق ایمیل در اختیار آنان بگذارند.

مؤلفین:

علی منظم اسماعیل پور

Monazaam-pnu-۲۰۱۲@yahoo.com

الیاس چهارازی

elyas.ch@gmail.com